

CUỘC PHIÊU LƯU CỦA CHỊ EM NHÀ SAN ỐC VÀ TRẦN TRỞ CỦA NA

Huỳnh Thế Du

Bài viết kể về “Kỳ tích Sông Hàn” đã biến Hàn Quốc từ một nước kém phát triển bị tàn phá nặng nề bởi chiến tranh thành một nước phát triển sau một thế hệ với đa phần người dân được hưởng lợi hay tính bao trùm rất cao và đặt ra những điều đáng suy ngẫm với Việt Nam qua cuộc phiêu lưu giả tưởng của năm chị em San Ốc và Na - cô con dâu người Việt.

Điều đáng chú ý là để thực hiện ước nguyện quốc phú binh cường bao đời của dân tộc mình, Chính phủ Hàn Quốc đã không ít lần có những chính sách ngược hẳn với những gì mà số đông nghĩ và tin tưởng.

Điều này cho thấy, để thực hiện được ước nguyện của người dân, một nhà nước cần những cách tiếp cận chính sách khoa học và những trái tim quả cảm dám đưa ra những chính sách có lợi cho cái chung cho dù chúng không giống với những gì mà số đông đang nghĩ.

Một số chỉ tiêu	Đơn vị	Hàn Quốc		Việt Nam	
		1960	2016	1986	2016
Dân số	Xếp hạng		27		15
GDP-PPP	Xếp hạng		14		31
GDP bình quân đầu người	Xếp hạng		29		117
HDI	Xếp hạng		18		115
GINI	Xếp hạng		51 (1 châu Á)		74
Sức mạnh quân sự	Xếp hạng		12		16
Năng lực cạnh tranh	Xếp hạng		26		60
Tỷ lệ đô thị hóa (% dân số)	%	27,7	82,6	19,6	34,2
Tỷ lệ vào đại học ở độ tuổi	%	7,2	93,2	1,9	28,8

1.

Nông dân - những người ủng hộ Chính phủ của Park Chung-hee nhiệt thành nhất lại là những người phải hy sinh nhiều nhất và chịu thiệt thòi nhất trong thành quả tăng trưởng của Hàn Quốc. Nông dân, nông nghiệp và nông thôn là những nơi chịu thiệt thòi hơn là thực tế xảy ra ở các nước đã công nghiệp hóa gắn liền với đô thị hóa thành công.

San Ốc, người chị cả ở quê và là một nông dân thuần. Như hơn 60% dân số sống ở nông thôn sau Chính biến ngày 16/05/1961 do tướng Park Chung-hee lãnh đạo, San Ốc hy vọng sẽ được đổi đời từ công việc một nắng hai sương của mình và mong quê vẫn luôn giữ được cái nếp ấm cúng, yên bình và nên thơ của mình.

Niềm tin về sự đổi đời càng được củng cố sau những phát biểu và chính sách nức lòng của Tổng thống Park như: nước giàu quân mạnh, phát triển cân bằng, xoá các khoản vay nặng lãi cho nông dân, đổi tiền để phân phối lại của cải trong xã hội, trợ cấp cho khu vực nông nghiệp nông thôn...

Tuy nhiên, khu vực nông nghiệp nông thôn trong giai đoạn đầu, trên thực tế, đã bị vắt kiệt để dồn nguồn lực thực hiện chiến lược phát triển công nghiệp hướng về xuất khẩu ở các đô thị bằng chính sách thu mua nông sản giá thấp và bán phân bón giá cao cho nông dân. Hơn thế, nhiều gia đình ở nông thôn đã chắt chiu để dành nguồn lực cho con em mình học lên các bậc cao hơn ở các thành phố để rồi không bao giờ trở về nông thôn. Trong giai đoạn đầu là nông thôn nuôi thành thị chứ không phải là ngược lại.

Sự thành công của Chương trình nông thôn mới (Saemaul Undong) đã được khuếch trương và cho rằng đã mang lại lợi ích cho hơn 50% người dân Hàn Quốc. Tuy nhiên, phần đầu tư thực tế cho nó rất khiêm tốn như: tổng ngân sách nhà nước đầu tư giai đoạn 1971-1979 chỉ là 2,48% nguồn thu thuế hay tương đương 0,71% GDP; và tổng tất cả các khoản đầu tư cho cả chương trình chỉ là 1,91% GDP.

Có nhiều phân tích khác nhau, nhưng Saemaul Undong là một cách thức mà Park Chung Hee đã sử dụng để làm yên lòng dân chúng, nhất là những người ủng hộ mình để tập trung vào những mục tiêu lớn hơn của ông được nhắc đến thường xuyên hơn.

Trên thực tế, ban đầu Tướng Park cũng có ý định đầu tư vào nông nghiệp nông thôn. Tuy nhiên, ông và các đồng sự của mình đã nhận ra rằng cần làm ngược lại. Công nghiệp hóa gắn với đô thị hóa mới là con đường dẫn đến quốc phú binh cường.

Khu vực nông nghiệp nông thôn chỉ được đầu tư và trợ cấp trở lại khi Hàn Quốc đã trở nên khá giả. Tuy nhiên, khoảng cách giữa những người vẫn sống ở nông thôn so với thành thị vẫn đang rất đáng kể. Hiện còn 18% dân số sống ở nông thôn và GDP bình quân đầu người của khu vực nông nghiệp chỉ bằng 38% bình quân của cả nước.

2.

Nhiều tướng lĩnh quân đội đã đóng vai trò then chốt trong sự phát triển của Hàn Quốc, nhưng quân đội không được tham gia làm kinh tế mà chỉ tập trung vào mục tiêu quốc phòng và kỷ luật thị trường đã được sử dụng để tạo dựng một số doanh nghiệp nhà nước hiệu quả.

San Un, người con thứ hai đã gia nhập quân đội và được đưa đến Việt Nam. Cậu biết một trong những mục tiêu mà Tổng thống Park quyết định tham gia theo yêu cầu của Mỹ là để có nguồn lực

thực hiện chiến lược công nghiệp hóa hiện đại hóa quốc gia. Do vậy, thẳng thắn mà nói, sự thành công của Hàn Quốc là có xương máu của người Việt Nam.

Đâu có chiến tranh nào mà không khốc liệt và San Un đã trải qua nỗi kinh hoàng của việc có thể mất mạng bất cứ lúc nào và chứng kiến sự dã man của chính các đồng đội của mình mà rất nhiều người khi về già đã hối hận và có những hành động mong muốn bù đắp lỗi lầm đã gây ra ở Việt Nam.

Sau khi trở về cậu đã cởi áo lính để đi làm kinh tế và được tận mắt chứng kiến những tướng lĩnh quân đội với tinh thần doanh nhân công cộng mãnh liệt tạo nên những nhân tố sự thành công của đất nước.

Người đầu tiên chính là Tổng thống Park Chung Hee – kiến trúc sư trưởng của Hàn Quốc hiện đại và phát triển. Tố chất chỉ huy của ông được thể hiện rất rõ. Ông luôn nhất quán với ưu tiên phát triển kinh tế và an ninh quốc gia để thực hiện bằng được mục tiêu nước giàu quân mạnh.

Ông đã sẵn sàng áp dụng những biện pháp mạnh tay đến mức tàn nhẫn để đàn áp các lực lượng chống đối và sẵn sàng cho phá sản những doanh nghiệp kém hiệu quả.

Tuy nhiên, ông lại có những chính sách khuyến khích việc phát triển các tập đoàn kinh tế tư nhân hùng mạnh và khuyến khích sự dám nghĩ, dám làm của các thuộc cấp. Đặc biệt, ông đã dũng cảm quyết định việc bình thường hóa quan hệ với Nhật Bản để có thêm nguồn lực, công nghệ và thị trường, nhất là khoản kinh phí cho việc phát triển ngành thép khi mà Nhật Bản luôn được coi là kẻ thù truyền kiếp không thể đội trời chung đối với đa phần người dân Hàn Quốc.

Tướng Park Tae-joon, một đồng sự chí cốt của Tổng thống đã dẫn đầu việc hình thành Công ty thép Pohang (POSCO) mà chỉ gần hai thập kỷ trở thành hãng sản xuất thép có sức cạnh tranh hàng đầu thế giới trên đất nước gần như không có chút quặng sắt nào.

POSCO thành công là nhờ việc tuân theo kỷ luật và cạnh tranh thị trường với ràng buộc ngân sách cứng, nếu cạn vốn thì phá sản chứ không có ngân sách mềm như những cái thùng không đáy tiêu phá nguồn lực quốc gia của nhiều DNNN ở những nước khác.

Đầu thập niên 1990, cho dù đang hoạt động rất hiệu quả, nhưng POSCO đã được tư nhân hoá để tiếp tục phát triển theo chiều hướng tốt hơn. Triết lý những gì thị trường có thể làm thì nhà nước không tham gia đã được áp dụng triệt để tại Hàn Quốc.

Tướng Kim Hyun-ok, một đồng sự khác của Tổng thống Park và là thị trường Seoul giai đoạn 1966-1970 đã tạo được những nền tảng cơ bản cho một Seoul hiện đại ngày nay trong bốn năm ngắn ngủi. Tuy nhiên, sự nghiệp chính trị của ông đã chấm dứt khi sự cố sập những căn nhà chung cư Wow do tốc độ xây dựng gấp gáp gây ra. Văn hóa chịu trách nhiệm đã được thể hiện rất rõ ở Hàn Quốc cho dù người đó là thân hữu của người đang có quyền lực tối thượng.

Điều đáng chú ý là thay vì cho quân đội làm kinh tế để gây nhiều hệ lụy như nhiều nước khác, Tướng Park đã chọn cách đưa những vị tướng quân đội cởi hẳn áo lính để đi làm kinh tế và quân đội chỉ chú tâm vào mục tiêu quốc phòng.

Kết quả, bản lĩnh của những người chỉ huy quân đội đã được phát huy và tạo ra sự thành công trong phát triển kinh tế, trong khi quân đội nước này liên tục được củng cố và phát triển cho đến nay họ được xếp hạng 12 về sức mạnh quân sự toàn cầu.

3.

Một trong những mấu chốt quan trọng cho sự thành công của các doanh nghiệp Hàn Quốc là chúng được đặt trong bối cảnh cạnh tranh quốc tế nên có áp lực và động cơ để sử dụng nguồn lực một cách hiệu quả thay vì tập trung vào các quan hệ thân hữu, trục lợi cho bản thân mình và các quan chức và làm tổn hại đến quốc gia. Việc nhận ra muốn phát triển quốc gia thì phải dựa vào đội ngũ doanh nghiệp và doanh nhân trong nước hiện có và sự trong sạch của chính Tổng thống Park đóng vai trò hết sức quan trọng.

San Nhiếc, người con trai thứ ba đi Busan làm công nhân trong nhà máy đóng tàu Hyundai. Anh đã được chứng kiến những bước thần kỳ của các ngành công nghiệp mũi nhọn của Hàn Quốc đi cùng sự lớn mạnh của các Chaebol - những tập đoàn kinh tế trọng yếu của quốc gia.

San Nhiếc nghe kể rằng, lúc đầu lãnh đạo các tập đoàn kinh tế hàng đầu của Hàn Quốc đã sợ xanh mặt mèο khi bị Tổng thống bắt nhốt. Nhưng sau đó nhận được thông điệp rằng nếu họ thực hiện các ý tưởng hay kế hoạch của Tổng thống thì sẽ được hỗ trợ và giúp đỡ và nếu không thì ...

Chính ông chủ tập đoàn Hyundai lúc đầu đã từ chối ước muốn phát triển ngành đóng tàu của Tổng thống Park. Tuy nhiên, sau đó ông đã nhận lời vì hiểu nếu không theo ý của Tổng thống thì điều gì sẽ xảy ra.

Đến khi đóng xong tàu không ai mua thì Tổng thống đã làm phần việc của mình là trợ cấp để chính Hyundai mua lại con tàu đó và có chính sách ưu đãi cho những doanh nghiệp sử dụng tàu được sản xuất bởi Hàn Quốc để chuyên chở hàng hóa.

Tinh thần quốc gia và tinh thần tự tôn của các doanh nghiệp Hàn Quốc đã tạo ra cuộc cạnh tranh lên đỉnh để mọi người cùng thắng. Ban đầu họ cũng chỉ là những công ty gia công nhưng sau đó họ đã lớn lên bằng chính đôi chân của mình.

Trên con đường chinh phục đỉnh cao của các doanh nghiệp Hàn Quốc để đưa quốc gia này phát triển, rất nhiều doanh nghiệp đã không thành công phải phá sản, nhưng họ đều cho rằng đó là quy luật khắc nghiệt của thị trường chứ không phải Tổng thống không giữ lời.

Tuy nhiên, các quan hệ thân hữu, tình trạng tham nhũng ở Hàn Quốc luôn là vấn đề nhức nhối. Park Chung Hee được xem là không tham nhũng, nhưng chính con gái của ông đã bị phé truất vì liên quan đến tham nhũng khi ở ngôi cao và tất cả các tổng thống được bầu qua một quá trình dân chủ ở Hàn Quốc trong gần ba thập niên qua đều dính dáng đến tham nhũng.

4.

Seoul là hạt nhân quan trọng nhất trong việc tạo ra Kỳ tích Sông Hàn nhưng nó cũng cho thấy những nghịch lý trong phát triển của Hàn Quốc. Việc tập trung đầu tư để Seoul có khả năng cạnh tranh quốc tế là hết sức quan trọng vì nó là nơi để đông đảo đội ngũ du học sinh Hàn Quốc có thể có được môi trường làm việc và sinh sống như các đô thị phát triển khác.

San Nhin, người con thứ tư rời làng quê lên Seoul để bán hàng rong, nhưng sau đó đã được đòi cùng với những kỳ tích đáng kinh ngạc ở Thủ đô.

Khi cuộc chiến giữa hai miền triều Tiên kết thúc vào đầu thập niên 1950, bãi chiến trường Seoul chỉ là một đồng cỏ nát nằm sát biên giới với bắc Triều Tiên. Ý tưởng dời Thủ đô sang Busan của Chính phủ Hàn Quốc đã được tiến hành những bước đi ban đầu.

Tuy nhiên, lợi thế và những nền tảng vốn có của Seoul - đô thị lớn nhất và trung tâm kinh tế của cả nước với gần 10% dân số và là nơi tập trung đội ngũ trí thức đã được phát huy.

Sự bùng nổ của Seoul để tạo ra nhân tố then chốt của “Kỳ tích Sông Hàn” đã được kích hoạt bởi hai động cơ. Thứ nhất, các doanh nghiệp hiện hữu được khuyến khích mở rộng hoạt động kinh doanh thay vì bị bắt buộc, tịch thu như một số nơi khác. Thứ hai, với quyết tâm bằng bạn bằng bè, nguồn lực quốc gia đã được tập trung để Seoul có đủ cơ sở hạ tầng thiết yếu, đăng cai thành công Asiad 1986 và Olympic 1988.

Điều này dẫn đến nghịch lý là những hoạt động kinh tế ngày càng sôi động hơn ở đô thị này cho dù với e ngại sự tấn công từ phía bắc nên chính phủ Hàn Quốc đã thường xuyên có chính sách hạn chế tăng dân số ở đó. Người cứ đổ dồn về đó vì có nhiều việc làm và cuộc sống khấm khá hơn. Đến nay, dân số của vùng đô thị này đã tăng khoảng 10 lần so với năm 1961 và chiếm gần 50% dân số của Hàn Quốc.

Những than phiền về bệnh “đầu to” của Hàn Quốc luôn có, nhưng thực tế Seoul là một trong đô thị có khả năng cạnh tranh và sáng tạo rất cao trong khu vực và trên thế giới.

Một điều thú vị khác là thành phố 10 triệu dân này đã được xây dựng dựa trên bản quy hoạch cho một thành phố có 5 triệu dân. Nói cách khác là các bản quy hoạch tổng thể không có mấy tác dụng trong quá trình phát triển của Seoul, nhất là giai đoạn 1960-1990.

Trong nhiều thập niên Seoul luôn phải đối mặt với áp lực gia tăng dân số cao, nhà dột nát và nền kinh tế phi chính thức. Những chính sách mạnh mẽ cũng đã được đưa ra như nhiều thành phố khác, nhưng bí quyết thành công của Seoul chính là sự phát triển của khu vực chính thức với nhiều việc làm gắn với cấu trúc đô thị của nhà căn hộ và giao thông công cộng.

Họ không giải quyết vấn đề kẹt xe hay sự nhếch nhác của đô thị bằng việc cấm cái này, cấm cái kia mà là xây cho bằng được hệ thống GTCC và tạo nhiều việc làm cho nền kinh tế chính thức.

Một cách tự nhiên, Seoul đã được “nén” rất chặt với mật độ dân số rất cao ở khu vực lõi và dọc các tuyến GTCC. Hơn 10 triệu người dân ở đó “chen chúc” trong diện tích đã được đô thị hóa gần 360 km², trong khi hơn 7 triệu người dân đô thị của TPHCM đang ở trên khoảng 450 km².

Khi mới đến Seoul, San Nhin sống trong những căn nhà ổ chuột trên dòng suối Chonggyechon. Nhưng sau đó hầu hết những căn nhà này đã bị phá bỏ và được thay bằng những tòa nhà chung cư và dòng suối được lấp đi để xây một đường cao tốc huyết mạch.

Đây quả là những kỳ tích, nhưng San Nhin cũng phải chứng kiến sự kinh hoàng của những người lấn chiếm đất trái phép bị chính quyền dùng sức mạnh để cưỡng chế giải tỏa ép phải đi nơi khác. Biểu tình chống đối liên quan đến đất đai và những vấn đề khác đã rất thường xuyên ở trên đất nước của cô.

Đến đầu thập niên 2000, San Nhin, khi đã là người bà của nhiều đứa cháu lại chứng kiến một sự ngạc nhiên khác với dòng suối Chonggyechon.

Thị trưởng Lee Myung-bak - người đã từng là chủ tịch của tập đoàn Hyundai rất thành công cho phá con đường huyết mạch nêu trên để khôi phục lại dòng suối này cùng với việc cải tổ hệ thống giao thông công cộng trong lúc tình trạng tắc nghẽn giao thông ở Seoul đang rất nghiêm trọng.

Quả là điên rồ khi thành phố đang tắc nghẽn lại phá bớt đường đi thay vì xây thêm đường như cách suy nghĩ của hầu hết mọi người. Điều thú vị là chiến lược tắc đường phá bớt đường thì Lee Myung-bak đã thành công ở Seoul và nhờ đó ông đã được người dân bầu trở thành Tổng thống của Hàn Quốc.

5.

Nghịch lý là tầng lớp trung lưu và trí thức đô thị - những người được hưởng lợi nhiều từ thành quả tăng trưởng lại là chống đối chính quyền và đòi hỏi tự do quyết liệt nhất. Họ đã bền bỉ trong cuộc đấu tranh đòi dân chủ và tự do để góp phần đưa Hàn Quốc trở thành một quốc gia phát triển bao trùm thực sự.

Cậu út San U thuộc chưa đến 10% số người ở độ tuổi được học đại học lúc bấy giờ nên đã có đường đi khác hẳn các anh chị của mình. Cậu đã lên Seoul học đại học và tích cực tham gia vào phong trào chống Chế độ độc tài Park Chung-hee.

Nhờ thành tích học tập xuất sắc, cậu đã được đi du học tại một trường hàng đầu ở phương Tây. Sau khi học xong, theo tiếng gọi của tổ quốc cậu đã trở về theo con đường nghiên cứu và giảng dạy. Những người trí thức như cậu đã làm được ít nhất hai việc đóng góp vào sự phát triển của Hàn Quốc.

Thứ nhất, tạo ra những đại học, những trung tâm nghiên cứu hàng đầu có thứ hạng trên thế giới. Đây chính là nguồn nhân lực chất lượng cao và là nơi tạo ra các ý tưởng mới, những phát minh sáng chế mà những doanh nghiệp Hàn Quốc dựa vào để phát triển.

Thứ hai, tham gia vào các phong trào đòi dân chủ và chống lại cách cai trị độc tài của Chính quyền Park và các nhà lãnh đạo quân sự sau đó. Phong trào đổi lập (chaeya) được dẫn dắt bởi đội ngũ trí thức đã bền bỉ trong mấy thập niên và cuối cùng cuộc bầu cử dân chủ đầu tiên của Hàn Quốc vào năm 1987 đánh dấu việc chuyển từ chế độ chuyên chế sang dân chủ.

6.

Trong dịp lễ Chuseok vừa rồi, chị em nhà San Ốc mới có thể quây quần đầy đủ bên nhau ở quê để ôn lại những gì đã qua với những câu hỏi đặt ra.

Hàn Quốc đã trở thành một quốc gia phát triển. Nông dân luôn là những người thiệt thòi nhất nhưng mức thu nhập của họ cũng cao hơn nhiều lần mức thu nhập bình quân hộ gia đình ở Indonesia hay Philippine – những nước có mức độ phát triển tương tự Hàn Quốc vào thập niên 1960.

Không biết Hàn Quốc sẽ như thế nào nếu chính quyền của Tổng thống Park thể theo nguyện vọng của đa số người dân là dành nguồn lực vào khu vực nông nghiệp nông thôn?

Bằng chứng nhãn tiền là Indonesia và Philippines đã gặp rắc rối. Cả Tổng thống Suharto và Marcos đều theo đuổi các cuộc cách mạng xanh đầu tư nhiều cho khu vực nông nghiệp nông thôn và hạn chế đầu tư cho các vùng đô thị. Kết quả là GDP bình quân đầu người chỉ bằng khoảng 1/8 của Hàn Quốc.

Không biết Hàn Quốc sẽ như thế nào nếu mô hình các doanh nghiệp nhà nước được vận hành theo kiểu truyền thống như nhiều quốc gia khác mà ở đó thất bại là chủ yếu?

Không biết Hàn Quốc sẽ như thế nào nếu tình trạng quan hệ thân hữu không được kiểm chế bởi lòng tham của các quan chức chính quyền. Phải chăng sự liêm khiết của Park Chung Hee so với lòng tham vô đáy của Suharto và Marcos chính là sự khác biệt?

Không biết mục tiêu quốc phú binh cường sẽ như thế nào nếu quân đội được tham gia vào các hoạt động kinh tế?

Trong lúc câu chuyện đang cao trào thì chị cả San Ốc hóm hỉnh với cậu út San U: “Thật là nghịch lý khi những người nông dân như tôi ủng hộ chính quyền nhiệt thành nhất thì phải chịu hy sinh và chịu thiệt thòi nhất trong thành quả tăng trưởng, còn những người được hưởng lợi thành quả tăng trưởng nhiều nhất như cậu lại chống đối hay không bằng lòng nhất!”

Cậu út đã trả lời rằng: “Nghịch lý đó chính là quá trình phát triển đó chị ạ! Hạnh phúc là đấu tranh mà. Khi du học ở bên Mỹ em đã nghiên cứu Marx rất kỹ và biết rằng đó là sự đấu tranh của các mặt đối lập để xã hội phát triển lên. Nếu sự đấu tranh này bị triệt tiêu thì rất khó có được sự phát triển lành mạnh như đất nước chúng ta ngày nay.”

7.

Trong đại gia đình San Ốc năm rồi có thêm thành viên mới là cô Na – người vừa mới lấy cậu con trai ngoài tứ tuần của San Ốc qua mai mối. Sau thời gian chứng kiến sự sung túc của Hàn Quốc, nghe tiếng được tiếng mất điều những người trong gia đình bàn thảo, Na đã có những so sánh thâm với những câu hỏi ngổn ngang.

Mới đây lân la trên mạng đọc được bài viết “Cuộc phiêu lưu của người Mông trong phố” của Đức Hoàng và Hoàng Phương và bài viết “Phận dâu Việt 'mười ba bên nước' xứ người” của Hồng Phúc và Hoàng Phương. Na thấy thân phận mình và những câu chuyện đượm chất buồn với Tý và Dần hai người bạn thời phổ thông, một đang du học và một đang làm thuê ở Hàn Quốc cứ lờn vờn trong đầu cô.

Những trần trở hay cách nhìn của công chúng Việt Nam mà bài viết của Đức Hoàng và Hoàng Phương nêu lên giống những trần trở hay mong mỏi của người dân Hàn Quốc từ trước đến nay. Những nét đẹp của bản làng, ruộng đồng thì ai mà chẳng muốn giữ.

Tuy nhiên, công nghiệp hóa và đô thị hóa mà ở đó dân số tập trung vào các thành phố là con đường thành công của tất cả các nước cho đến thời điểm hiện nay. Nhân tố quan trọng để Hàn Quốc có được như ngày hôm nay là do Chính phủ đã dám thực hiện những chính sách đi ngược với cách hiểu và cách nghĩ của số đông. Không biết Việt Nam trong thời gian tới sẽ như thế nào?

Trong cộng đồng hơn 100 nghìn người Hàn Quốc đang sống và làm việc ở Việt Nam thì đa phần là những ông chủ hoặc lao động có kỹ năng được hưởng lương rất cao, sống trong những căn hộ tiện nghi và sử dụng các dịch vụ chất lượng cao nhất của xã hội Việt Nam. Người Hàn Quốc đang thuê rất nhiều công nhân Việt Nam như riêng Samsung đã vài trăm nghìn.

Nhìn ở mặt tích cực thì nhiều việc làm đã được tạo ra, nhưng nhìn về tương lai thì những người như chị Bồng của Na đang làm công nhân lắp ráp sản phẩm cho những doanh nghiệp như vậy sẽ không biết như thế nào khi cao tuổi một chút vì rất nhiều việc đòi hỏi sự chính xác nên các doanh nghiệp dạng này chỉ tuyển các lao động khỏe mạnh không đòi hỏi kỹ năng cao cho đến ngoài ba mươi một chút rồi sa thải. Không biết Nhà nước sẽ có những chính sách như thế nào đối với những người như chị Bồng.

Trong khoảng 150 nghìn người Việt Nam ở Hàn Quốc thì đa phần là những người như Na với không ít hờn tủi và bất tiện do khác biệt ngôn ngữ, văn hóa và những điều khó nói khác hay những công nhân không có kỹ năng hoặc kỹ năng thấp với một phần đáng kể trốn ở lại bất hợp pháp và phải ở trong những căn hộ kém tiện nghi và sử dụng những dịch vụ thấp nhất của xã hội Hàn Quốc như Tý, còn số người như Dân là rất ít.

Việt Nam sau 30 năm đổi mới sẽ như thế nào nếu: Tổng công ty thép Việt Nam được vận hành theo mô hình POSCO; Vinashin vận hành theo mô hình Hyundai, khoản tiền dành đầu tư đường Hồ Chí Minh và nhiều công trình không hiệu quả khác được dành để đầu tư tuyến đường cao tốc Bắc - Nam song song với quốc lộ 1 giống như tuyến đường Seoul - Busan; Hà Nội và TPHCM được dành nguồn vốn và có thể xây được mỗi nơi vài trăm km tàu điện ngầm; giá trị từ đất ở các đô thị có thể khai thác để đầu tư cơ sở hạ tầng giống như Seoul...?

Tại sao Hàn Quốc có thể tập trung nguồn lực để phát triển những nơi trọng yếu như Seoul hay Busan trước rồi tạo ra hiệu ứng lan tỏa, nhưng Việt Nam thì lại không thể dành nguồn lực cho Hà Nội và TPHCM? Tại sao sau ba thập kỷ phát triển thì Seoul trở thành một đô thị hiện đại, trong khi hai đô thị lớn nhất của Việt Nam còn rất nhiều bất cập và đang tiến dần đến viễn cảnh của những bãi đậu xe khổng lồ như các đô thị đông nam Á khác?

Tại sao hàng trăm nghìn du học sinh Hàn Quốc thường xuyên háo hức trở về quê hương, bản quán để làm việc ngay từ thập niên 1960, trong khi du học sinh Việt Nam thì đa phần chỉ phải về khi không tìm việc được ở nước ngoài?

Nguồn lực, các điều kiện và cơ hội Việt Nam có được trong hơn bốn thập niên qua lớn hơn rất nhiều những gì mà Hàn Quốc có được trong giai đoạn 1960-1990, nhưng tại sao giờ đây Việt Nam vẫn đang kém xa Hàn Quốc vào đầu thập niên 1990?

So với Hàn Quốc với gần 100% số người ở độ tuổi đang học đại học và tinh thần học hỏi của họ thật là khủng khiếp với những tiến bộ thần kỳ thì người Việt Nam có thực sự hiếu học không?

Tại sao, tại sao và tại sao?